

юридичної літератури, підручників та коментарів до законів українською мовою.

Отже, незважаючи на деякі виклики, українська мова утверджується як основний засіб комунікації в правовій сфері, що є важливим кроком до подальшого розвитку національної правової системи. Юриспруденція покликана задовольняти потреби суспільного життя, освіти та політичної системи держави. Тому досить важливим є правильне використання української мови в юриспруденції, уживання всього лексичного багатства, що є невід'ємним складником формування мовної та мовленнєвої компетентності, гарантії професійного зростання як показника рівня загальної культури особистості кожного українця.

Список використаних джерел

1. Лагдан С.П. Роль української мови у формуванні ціннісних орієнтацій студентської молоді. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4441/1/Lahdan1.pdf>

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254k/96-вр>

3. Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

4. Мова української юриспруденції : навч. посіб. / В. М. Пивоваров, О. М. Єрахторіна, О. А. Лисенко та ін. Харків : Право, 2020. 330 с.

Петін Олександр Сергійович,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра Київського інституту
Національної гвардії України
Науковий керівник:

професор кафедри мовної підготовки
Київського інституту Національної
гвардії України, кандидат філологічних
наук, доцент **Посмітна В. В.**

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ДИСКУРСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військовий дискурс є особливим типом мовної діяльності в сучасному комунікативному просторі. Специфічне функціонування військового дискурсу в умовах воєнного стану, сучасні особливості використання військової лексики в комунікації

військовослужбовців та активізація її застосування серед цивільного населення свідчать про актуальність теми дослідження.

Огляд праць українських науковців [1; 2; 3; 4; 5; 6] дозволив виявити, що військовий дискурс має достатньо виражені особливості, що випливають із завдань військово-професійної діяльності та відповідної організації комунікації [5]. В умовах же воєнного стану виникає потреба аналізування військового дискурсу з урахуванням цих нових умов його функціонування, нової ролі в суспільній комунікації.

Мета дослідження – виявити особливості функціонування українського військового дискурсу в сучасних умовах воєнного стану.

Військовий дискурс – це специфічний тип мовленнєвої діяльності, пов'язаний із військовими справами та збройними конфліктами й характеризується використанням спеціальної лексики, термінології, фразеології, а також певних стилістичних прийомів та мовних засобів, що мають власну мовну парадигму. В. Погонєць визначає військовий дискурс як «соціально-професійний дискурс про військову діяльність та війну як у традиційній, так і в сучасній її формах» [4, с. 46–47].

Військова лексика стає невід'ємним компонентом, входячи в обіг конкретних комунікативно-прагматичних ситуацій сьогодення нашої країни, отримуючи, на думку В. Балабіна, «специфічну комунікативно-функціональну спрямованість на перетині двох функціональних стилів мови – офіційно-ділового й науково-технічного» [1, с. 14]. З іншого боку, військовий дискурс впливає на широку громадськість та формує уявлення про війну, безпеку та національну ідентичність, тобто екстраполюється на дискурс суспільно-політичний. Військова царина є тим ядром, яке поєднує повсякденні уявлення про війну у свідомості цивільної людини і професійного військового.

Організація військового дискурсу має особливості, які відрізняють його від інших типів дискурсу. По-перше, це чітка ієрархія: військовий дискурс ґрунтується на ієрархічній структурі командування. Кожен рівень командування має відповідні військові та технічні терміни, які використовуються для передавання важливої інформації. Військовий дискурс має бути точним та чітким, оскільки від цього залежить безпека та життя людей. Така структурованість і чіткість спостерігається в процесі комунікації учасників військового дискурсу і презентується військовою документацією, наказами, розпорядженнями тощо. Характерною ознакою військового

дискурсу є його конфіденційність. Секретна інформація вимагає використання спеціальних термінів і кодових слів.

Військовий дискурс має особливості в мовленні. Військова лексика є складником військової культури та одночасно впливає на різні сфери життя. Для неформального військового дискурсу характерні скорочення, абрєвіатури, які використовують для опису процесів, обладнання та взаємодії між військовими, спрощують і прискорюють спілкування, дозволяють ефективно та швидко комунікувати у військовому середовищі, зокрема під час бойових дій. Наприклад, у військовому дискурсі часто застосовуються такі спрощені назви: АГС – «автоматичний гранатомет»; прицільний прилад – «оптика»; автомат Калашникова – «калаш»; граната – «фугас»; важка зброя – «міномет»; радіо – «приймач»; дальномір – «лазер»; броньована машина – «броньовик»; солдат, який діє самостійно – «штурмовик».

Характерні для військовослужбовців слова й раніше проникали у «цивільну» мову. У сучасних умовах воєнного стану у військовому дискурсі з'являються нові слова – неологізми – лексичні одиниці, що виникли для позначення нових видів озброєння, тактичних і стратегічних дій, конкретизації, персоніфікації образу противника. Такі новотвори зумовили виникнення великої кількості жаргонізмів, і цей процес триває. Військовий словник поповнили такі слова: «арта» – артилерія, артилеристи; «бандеромобіль» – авто, яке доопрацювали волонтери й передали військовим; «байрактарити, енлоїти, джавелініти, стингерити, хаймарсити» – знищувати супротивника залежно від озброєння; «дискотека» – бойові дії; «зеленка» – кущі, чагарники, лісиста місцевість; «стрічка» – колона військової техніки; «мамкувати» – не виконувати простих дій для збереження життя; «мінус» – снаряди, які запускають у напрямку противника; «мінусувати» – ліквідувати ворога; «мопед» – іранський дрон-камікадзе; «приліт, прихід та смс-ка» – попадання ворожої ракети чи снаряда; «пташка» – безпілотний літальний апарат та ін.

Дотепність нашого народу та швидка реакція на політичні події, пов'язані з війною в Україні, сприяли появі таких мемів: «макронити» (похідне від прізвища Еммануеля Макрона) – демонструвати стурбований вигляд, але нічого не робити насправді; «валяти шольца» (від прізвища Олафа Шольца) – постійно обіцяти, але реально нічим не допомагати;

«шойгунити» (похідне від прізвища Сергія Шойгу) – запевняти в тому, що все нібито йде за планом.

Військовий дискурс може змінюватись, залежно від різних чинників, таких як політична ситуація в країні, міжнародні відносини, конфлікти та війни, а також рівень зацікавленості населення військовими питаннями. Військовий дискурс є важливим для будь-якої країни, оскільки військові питання можуть мати значний вплив на національну безпеку, економіку та соціальну стабільність країни. Ознаками військового дискурсу в мовленні народу може бути вживання специфічної лексики, передусім термінів, а також висловів, які використовуються в контексті військових дій, назви військової техніки, специфічні скорочення, граматичні особливості тощо.

Воєнні умови вплинули на формування нових особливостей військового дискурсу, що підтверджується появою неологізмів, жаргону, мемів, використанням аббревіатур в активному словнику українських військовослужбовців і цивільних громадян. Поява військових неологізмів свідчить як про багатство української мови, так і про інтелектуальну дотепність українців, які в умовах війни намагаються підтримувати високий бойовий дух.

Подальше дослідження військового дискурсу може сприяти розробленню більш ефективної комунікації між військовими та цивільними лідерами і населенням, що допоможе зменшити ризики конфліктів і підвищити ефективність міжнародної співпраці та безпеки.

Список використаних джерел

1. Балабін В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец.: 10.02.16 – перекладознавство. Київ, 2002. 24 с.

2. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля–К, 2011. 844 с.

3. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.

4. Погонєць В. В. Поповнення військової лексики та фразеології англійської мови: лінгвальний та соціолінгвальний параметри : дис. ... канд. філ. наук : спец. 10.02.04 – германські мови (філологічні науки). Запоріжжя, 2019. 224 с.

5. Посмітна В. В. Особливості військового дискурсу. *Лінгвістичні дослідження* : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені

Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2010. С. 90–97.

6. Стаднік І. О. Лінгвістична відповідність понять «воєнний» дискурс vs «військовий» дискурс. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. IV(22). Issue : 99. P. 63–66.

Петренко Дар'я,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

завідувач кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ **Шутенко С. В.**

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Тема міжкультурної комунікації є актуальною в сучасному світі, оскільки зростання глобалізації та міжнародної співпраці призводить до того, що люди з різних країн, культур та релігій зустрічаються та взаємодіють. Міжкультурна комунікація виникає у всіх сферах життя: бізнесі, туризмі, дипломатії, науці, освіті та ін.

Метою цього дослідження є аналіз проблемних аспектів міжкультурної комунікації.

Основа дослідження становлять роботи таких науковців, як: Бахов І. С., Савчук І. І., Убейволк О. О., Щербина В. М., Е. Хол, Д. Вундерліх, Х. Баузіґер, Д. Круше, Й. Болтен та інші вчені.

Комунікація – явище складне й універсальне, її зміст і форми є предметом дослідження багатьох наук. Відтак поняття «комунікація» може вживатись як у широкому значенні (універсальному), так і у вузько-предметному.

Комунікація (від лат. *communicatio* – зв'язок, повідомлення) – спілкування, що ґрунтується на взаєморозумінні; повідомлення інформації від однієї людини до іншої або кількох інших». Сучасні дослідники міжкультурної комунікації у США розвивають її у двох напрямках: перший – як спілкування і взаємодія культур різних країн і народів; другий – як спілкування і взаємодія субкультур у межах однієї великої